

BO

MAGASINET

NR. 3 / 2019

Medlemsblad for
**MØRE OG ROMSDAL
BOLIGBYGGELAG**

Fest-eplekake

SIDE 22

LUNDABO BORETTSLAG
50 ÅRS JUBILEUM side 6-8

EIKREM PANORAMA side 30-33

TEMA: SMARTHUSTEKNOLOGI

Roar og Tove trives i Hatlelia:

Hvilken bydel er best?

SIDE 34-37

VÅRT MÅL ER Å VÆRE BILLIGST!

Vi jobber hver dag for at dine oppussingsprosjekter skal koste så lite som mulig, og vårt prisløfte er et tydelig bevis på at vi skal være billigst.

[Les mer på obsbygg.no](https://obsbygg.no)

Molde Storsenter
Åpningstider: 7-20 (9-18)

**Obs
BYGG**

molde.obsbygg@coop.no
tlf: 979 95 105

FARGERIKE

Moldehallen

Kom til oss og bli inspirert i vår flotte interiørvdeling.

Her bugner det av tapet, tekstiler, dekorartikler og ikke minst farger. Vi leverer alt innen gardin og måltilpasset solskjerming.

Vi har også et stort utvalg i parkett, laminat, klikkvinyl og gulvbelegg. Vårt fagpersonell hjelper deg gjerne med fargevalg og faglige råd.

Man-Tir-Ons-Fre: 07.30-17 - Tor: 07.30-18 - Lør: 10-15
Verftsgata 10, 6416 Molde - Tlf: 71 24 34 50
www.fargerike.no /butikkjef.molde@fargerike.no

FargerikeMoldehallen

FargerikeMoldehallen

MEDLEMMER I MOBO

HAR FAST MEDLEMSBONUS HOS MONTÉR!

Hos Montér får du alt du behøver til ditt bygge- og oppussingsprosjekt. Du som er medlem i MOBO samler opp bonus hos Montér. Bonus er kroner som kommer inn på din bonuskonto.

5% FAST MEDLEMSBONUS

**BOLIGBYGGELAGENS
MEDLEMSFORDELER**

AKTIVER MEDLEMSKORTET – SPAR PENGER!
5% BONUS PÅ ALLE VARER (GJELDER OGSÅ TILBUDSVARER)

For ytterligere informasjon om medlemsfordelene, ta kontakt med ditt nærmeste Montér byggevarehus eller gå inn på www.fordelerformedlemmer.no

Du får mer hos

Montér

Leder

ROLF EIDSÆTER

PÅ TIDE MED ET ELDREFORLIK?

I 2002 ble barnehageforliket inngått. Det var historisk fordi det var tverrpolitisk enighet om å innføre full barnehagedekning og lovfestet rett til barnehageplass. Og forliket ga resultater; mer enn 60 000 flere barn fikk plass i barnehagene, til en stadig lavere pris, i tråd med barnehageforlikets maksprislofte.

Hvorfor kan ikke det samme skje i den andre enden av livsskalaen, hos de eldre? I de fleste kommuner ser vi at det er mangel på sykehjemsplasser, og at hjemmebasert omsorg sliter med å holde følge med en utvikling med stadig flere eldre som trenger pleie og tilsyn. På 1990-tallet ble det via Husbanken gitt tilskudd til bygging av omsorgsboliger, og dette ga gode resultater den gang i form av at det ble bygget mange nye omsorgsboliger i regi av kommuner, boligbyggelag og andre private aktører.

Et eksempel som fortsatt står seg godt fra denne tidsperioden er Midtløkken bo- og servicesenter i Tønsberg. Der bygde boligbyggelaget til sammen 125 borettslagsleiligheter som er samlokalisert med kommunalt serviceareal og private tjenesteytere som har etablert kafé, frisør, fotpleie, legekontor, fysioterapi og butikker.

I Molde har vi nå fått en ny variant i form av Nobel bofellesskap. Her kan eldre mennesker bo og få heldøgns tilsyn. Dette gir trygghet og bedre livskvalitet for mange eldre. Men trolig er det bare en dråpe i havet når man ser noen år fremover. Nå vil de store etterkrigskullene bli eldre og etter hvert pleietrengende, og da må politikerne ta stilling til hvordan denne utfordringen skal løses. Da kan det kanskje være verdt å se på det politiske håndverket som ble utøvd når barnehageforliket ble inngått i 2002. Kanskje må samme medisin brukes i dag der politikerne trekker opp målene og bevilger penger, mens private og offentlige aktører bygger ut bofellesskap, omsorgsboliger og sykehjem.

Og så vil noen sikkert vise til dagens diskusjon om store fortjenester som tas ut av private aktører som bygde seg rike på barnehageforliket. Der må politikerne ta med seg lærdommen fra barnehagebyggingen og lage regler for hvordan dette skal gjøres. Men den viktigste lærdommen fra barnehageforliket, var at det virket! Det ble bygd nye barnehager i stort tempo, og dette har gitt full barnehagedekning de fleste steder. I tillegg ble prisene for barnehageplasser kraftig redusert. Hvorfor ikke bruke samme virkemidler for å løse eldreutfordringene?

... den viktigste lærdommen fra barnehageforliket, var at det virket!

Innhold

FASTE SPALTER

Tema	13
Mattipset	22
Kryssord & Sudoku	25
Jusspalten	26
Personlig økonomi	28

NYHETER

50 år – bedre enn noensinne	6
Jubileumsfest	8
Lokale medlemsfordeler	9
Pensjonistboliger med panoramautsikt	11
Eikrem panorama	30
Vi stortrives – og nå vil vi ha gang- og sykkelveier	32
Elsyklisten	33
Nord, sør, øst, vest – hvilken del av Molde er best?	34
«Min side» – enklere for deg	38

Den store høstsjekken – s. 20

MEDEMSBLAD FOR
MØRE OG RØMSDAL
BOLIGBYGGELAG
NR. 3, 2019

ANSVARLIG REDAKTØR

Direktør Rolf Eidsæter,
Møre og Romsdal Boligbyggelag

MØRE OG RØMSDAL
BOLIGBYGGELAG
Strandgata 5, 6415 Molde.

Tlf: 71 25 93 00

E-post: mobo@mobo.no
Hjemmeside: www.mobo.no

REDAKSJONELL PRODUKSJON
OG GRAFISK UTFORMING
TIBE Molde AS
Postadr.: Postboks 473, 6400 Molde

Tlf: 71 20 12 00

Fax: 71 20 12 01

E-post: bomagasinet@tibe.no

MEDARBEIDERE I DETTE NUMMERET

Evy Strømme, Ingrid Kvande,
Sunniva I. Nerbøvik og Jens H.
Lyngstad

UTGITT AV

BS Media AS, Postboks 452
Sentrum. 0104 Oslo

ANNONSER

Tlf: 71 20 12 00
Fax: 71 20 12 01

E-post: annonse@tibe.no

TRYKK

Ålgård Offset, Ålgård

▲ Tidligere sykepleier Olga Vatne har bodd i Lundabo brl. i 50 år og stortrives her.

Byggingen av Lundabo borettslag skjedde i inngangen til den mest aktive byggeperioden i MOBOs historie. I år er det jubileum.

50 ÅR

– bedre enn noensinne

✍ INGRID KVANDE

Lundabo borettslag fyller 50 år, og en av de som har bodd der siden starten er Olga Vatne (91). Hun jobbet som sykepleier i Molde i hele sitt yrkesaktive liv, og var en av de første beboerne i boligkomplekset.

Det var i september 1969 at Vatne flyttet inn i sin 46 kvadratmeter store leilighet.

– Er det rart at det er 50 år siden?

– Det har skjedd enorme forandringer i min levetid, men jeg har ikke opplevelsen av at det er så lenge siden 1969 og at jeg flyttet inn her.

ÅRSAKEN

Lundabo borettslag het Søsterbo borettslag i

starten. Det var nemlig sykesøstre med behov for framtidig leilighet som var initiativtakere.

– Det var Reidun Martinussen og Marit Brevik som stod i bresjen. De var sykepleiere som begynte å tenke på framtida si. Det var nemlig slik at sjukehuset skaffet bolig mens man jobbet, men i det man sluttet, stod man under åpen himmel. Reidun og Marit ville unngå at de ikke hadde noe sted å gjøre av seg når de sluttet i jobben, sier Olga Vatne.

Hun forteller videre at boforholdene man hadde mulighet til å få seg ikke var så bra på den tiden.

– Selv bodde jeg på sykehushybler på

Møretun på Stuevollen i 10 år før jeg flyttet hit. Hyblene var små, men hadde innlagt vann og strøm. På det første rommet jeg hadde var det plass til en sovesofa, et lite bord, en stol og et klesskap, og jeg fikk akkurat presset inn en liten kommode. Fem og fem hybler delte dusj og tekjøkken. Neste bolig var et bra stort rom med liten entre, klosett og tekjøkken, sier Vatne.

BEDRE STANDARD

Med Søsterboprosjektet kom man et trinn videre når det gjelder hvilke boforhold man skulle ha. Her var det 46 kvadratmeter, og både soverom og bad var separat. En stor standard-

▲ Lundabo, tidligere Søsterbo borettslag, gjorde bosituasjonen tryggere for sykepleiere som gikk av med pensjon da de ble bygd i 1968–69.

Se bilder fra jubileumsfesten på neste side.

LUNDABO BORETTSLAG

- Stiftet 25. juni 1968.
- Første innflytting høsten 1969.
- Planleggingen startet i 1965 da 15 sykesøstre henvendte seg til sykehuset i Molde med et ønske om at det ble bygd boliger hvor de kunne bo etter at de gikk av med pensjon.
- Seks bygninger med 48 stk 2-roms leiligheter på 46 kvm.
- Opprinnelig innskudd var kr 19.100,- og husleien var 240,- per mnd.
- Het opprinnelig Søsterbo, og ettersom sykehuset bygslet tomten var det en klausul i vedtektene om at bare folk som jobbet på sykehuset skulle bo her. Fremdeles har de forrang.
- Leilighetene ble i utgangspunktet omsatt til fast pris, men det gikk man etter hvert vekk fra.

heving, med andre ord.

– Det var arkitekt Bugge som tegnet byggene og han gjorde en god jobb. Det er også brukt gode materialer. Kjøkkenbenken har jeg hatt i 50 år, og den er fremdeles uten en skramme, sier Olga som forteller at hun fikk nytt bad for et par år siden.

KJENTE ALLE

Søsterbo var et sted der man kunne være til livets slutt, og ga dermed akkurat den tryggheten som initiativtakerne var ute etter.

– Da vi flyttet hit kom vi fra sykehuset mange av oss, og kjente hverandre. Vi visste hvem

som bodde der og der. Nå vet jeg om ca. to personer i hvert hus, så akkurat det er en stor forandring, sier Vatne.

BORETTSLAG

Lundabo ligger på bygslet tomt fra sykehuset, og det var hos MOBO som utviklet området. Vatne mener borettslagordningen både var og er en god løsning for å skaffe seg hus.

– Vi var veldig heldige på det tidspunktet med måten å komme i hus på. Den som var alene hadde egentlig ikke rett på bolig – ektepar hadde fortrinn. Det tok en tid før det tok seg opp med boliger slik at de som var alene i alle

fall fikk de samme rettigheter som de andre, forteller 91-åringen.

BRA LEILIGHETER

Lundabo borettslag har vært gjennom en omfattende renovering de siste årene, og er nå helt oppdatert fra kjeller til tak.

– Det er storartet å bo her. Leilighetene er godt isolert og holder veldig godt på varmen. Jeg synes det bra at vi har muligheter for vedfyring, og vi har også en veldig flott vaskekjeller. Utsikten er også helt fantastisk. Det har jeg lagt mer og mer merke til etter at jeg ble pensjonist, sier Vatne. →

Jubileumsfest!

Rundt 35 personer deltok på Lundabo borettslags egen jubileumsfest i slutten av august.

Under jubileumsfesten ble det servert nydelig viltgryte, og måltidet ble avsluttet med marsipankake og kaffe. Det var rigget stort telt for anledningen, og stemningen var god.

BOLIGNØD

Administrerende direktør i MOBO deltok på jubileumsfesten og fortalte at byggingen av Lundabo skjedde i starten på den mest aktive byggeperioden i MOBOs historie – som varte til midt på 1980-tallet. På 1970-tallet stod folk

i boligkø, men etter hvert klarte man å avvikle boligkøen.

FORDEL MED BORETTSLAG

MOBO-direktøren trakk fram Lundabo som et godt eksempel på det beste med borettslagsmodellen, nemlig at man klarer å vedlikeholde og fornye, slik at bygningsmassen fremstår som moderne og oppdatert. ••

► Godt naboskap i trivelig borettslag.

▲ Administrerende direktør i MOBO Rolf Eidsæter holdt tale til jubelanten Lundabo brl.

▲ Sebastian Holsbøvåg Døsland har bodd i Lundabo brl siden han var seks måneder.

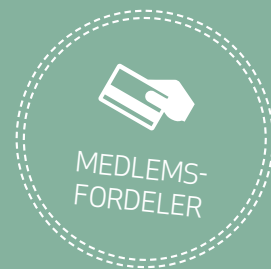

▲ Serveringen falt i smak.

▲ Styreleder Asbjørg Kvalvåg fikk ros av beboerne for sin innsats som en aktiv styreleder.

HUSK!
Aktiver medlems-
kortet ditt!

— Medlemsfordeler i MOBOSKORT 2019 —

Som medlem får du tilgang til en rekke gode medlemsfordeler. Det skal lønne seg å være medlem i MOBOSKORT! Medlemskortet må være aktivert for å få bonus og rabatt. Her er en oversikt over lokale medlemsfordeler.

Se oversikt over alle dine fordeler på www.fordelskortet.no/moreogromsdal/

INTERSPORT, G-MAX OG G-SPORT 5 % bonus på alle varer	MONTÉR 5 % bonus på hele kjøpet (gjelder også tilbudsvarer)	TILBORDS 5 % bonus på alle varer
ADVOKATFIRMAET LEGALIS 5 % bonus på advokattjenester	IT-MARKED 5 % bonus på alle varer	TEATRET VÅRT Gruppepris på kjøp av inntil to enkeltbilletter på Teatret Vårts egenproduserte forestillinger.
MODENA FLISER 5 % bonus på alle varer, også kampanjer. 10 % rabatt på ordinære varer	HTH KJØKKEN MOLDE 2 % bonus på alle varer 10–20 % rabatt på enkelte varer	CERTEGO 5 % bonus på alle varer 15 % rabatt på alle varer
HURTIGRUTEN/BOREAL REISER 5 % bonus på alle reiser over et døgn med Hurtigruten. Spar opptil 40 % på reiser langs norskekysten. På reiser opptil 4½ døgn langs norskekysten har vi ekstra gode priser når du bestiller din reise 0–30 dager før avreise. Tilbudet gjelder året rundt.	LAMPEHUSET 5 % bonus på alle produkter (gjelder også kampanjer og tilbudsvarer) Bonusen gjelder også i Lampehusets nettbutikk, og her er det viktig at du registrerer medlemskortnummer (9 siffer) ved betaling.	MEDLEMSSTRØM FRA POLARKRAFT En strømvatle for medlemmer som gir lave priser i lavprisperioder og stabile priser i høyprisperioden.
THON HOTELS 12 % rabatt på ordinær pris inkludert frokost Rabatten gjelder alle dager. Fri kansellering samme dag frem til kl. 16.00. Oppholdet kan betales på hotellet. For å få tilbudet må du booke overnatting på Thon Hotels.	FORSIKRING FOR MEDLEMMER 2 % bonus ved kjøp på nett 50 % startbonus på første bil Innboforsikring til medlemspris Reiseforsikring fra Europeiske – en del av If	HOTELL FOR MEDLEMMER 2 % bonus på alle bestillinger. Opptil 50 % rabatt* på over 140.000 hoteller i hele verden med prisgaranti. *Sammenlignet med andre bookingsider med like betingelser.
VVS TEAM AS 3 % bonus og 5 % rabatt på timesats dagtid 3 % bonus og 15 % rabatt på synlige produkter baderom og sanitærutstyr* 3 % bonus og 20 % rabatt på rør og deler *Enkelte nettoprisede varer er unntatt rabatt	KREDITTORT FOR MEDLEMMER Gode forsikringer inklusive reiseforsikring, prisgaranti og uhellsforsikring Bonuskalender gir deg 5 % ekstra bonus hos en ny leverandør hver måned. Nettbonus i over 50 nettbutikker og rentefri kreditt i opptil 45 dager. Ingen årsavgift verken første eller påfølgende år.	FLÜGGER FARVE 20 % rabatt (gjelder ordinære varer) 5 % bonus på alle produkter (gjelder også kampanjer og tilbudsvarer)
	NOKAS 5 % bonus Medlemspris kr. 379 per måned	

Alle rabatter gjelder på ordinære priser.

*Bonus gjelder alle produkter/tjenester som leverandøren tilbyr, også kampanjer og produkter/tjenester som allerede er rabatterte.

altibox

©Lina Kjellev/Contrasto

Når det hakker på Minecraft

Naboer i et borettslag har sjelden nøyaktig samme behov når det kommer til tv og internett. Med Altibox kan alle velge de produktene som passer for seg. Lynraskt og stabilt nett sørger for at hele familien kan surfe og strømme på fem enheter samtidig, og tv-løsningen – ja, den kan du tilpasse med de kanalene og strømmetjenestene du ønsker.

Styret kan enkelt be om et tilbud – hvis du som beboer spiller det inn.

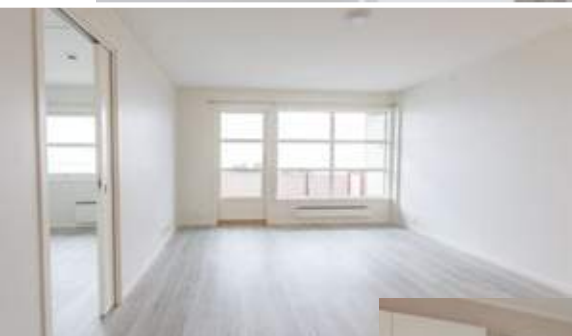
Les mer på altibox.no/boligselskap

Ta kontakt med oss idag på fiber@istad.no.
Eller på 71 21 35 00

ALTIBOX LEVERES AV **ISTAD** FIBER

▲ Eva Vaagen og Svein Ivar Byttingsvik hos MOBO.

Pensjonistboliger med *panoramautsikt*

På Mek i Molde står seks topp moderne pensjonistboliger ferdige. De lyse leilighetene med store vinduer gir de nye beboerne full oversikt over livet på Fannefjorden i en boligblokk med høy trivselfaktor.

✍ SUNNIVA I. NERBØVIK 📷 JENS H. LYGSTAD

I slutten av juni sto den nye toppetasjen i Mekvegen 13 ferdig. Etter en omfattende totalrenovering sto seks nye og moderne pensjonistleiligheter klare til innflytning i øverste etasje. Allerede i begynnelsen av juli var de første beboerne på plass i leilighetene, som både er godt tilrettelagt for de eldre og med nærmeste legesenter i underetasjen.

ALT NYTT I TOPPEN

Det er Stiftelsen Molde og omegn pensjonistboliger som eier bygget med de nye 2- og 3-romsleilighetene med flott panoramautsikt over fjorden og nærmest samtlige av de 222 fjelltoppene. Etter en renovering til 8,5 mill. i det tidligere bokollektivet, er det nå totalt 24 leiligheter i bygget.

– Alt ble revet før vi bygde det opp igjen, så her er alt nytt. Både rørsystem, ventilasjon og det elektriske, sier Svein Ivar Byttingsvik ved teknisk avdeling i MOBO og prosjektleder for renoveringen. Han forteller om gode tilbakemeldinger fra de nyinnflyttede beboerne, hvorav noen har flyttet opp fra etasjene under.

USLÅELIG UTSIKT

Med nærhet til både lege, butikk, Kringstadbukta og turmuligheter i marka, er det i tillegg god bussforbindelse og man kommer seg til

sentrum på under 10 minutter! Det er gode forutsetninger for å trives i de fine leilighetene og utsikten er det, som nevnt, heller ikke noe å si på.

– Her har man god utsikt til fergene og cruiseskipene som kommer og går – vinduene er jo som en stor TV-skjerm i seg sjøl, sier Byttingsvik.

Leilighetene var opprinnelig ferdigstilt i 1998. Mens det er Molde kommune som tildeler leiligheter, er det MOBO som sørger for den daglige driften. Vaktmesteren passer på at det meste er i orden – fra små reparasjoner til både trappevask og selvfølgelig brøyting på vinteren. Som leietaker får man livstidsleie, så det er generelt få bekymringer for beboerne.

– Det er også godt samhold i blokka og flere samles gjerne i finværet på den trivelige ute-plassen på nordsida – her er det godt å bo, avslutter utleiansvarlig Eva Vaagen i MOBO. ••

Låne penger?

Bil, hus, båt, hytte...

- La en av våre erfarne kunderådgivere hjelpe deg med løsninger tilpasset dine ønsker og behov.

Romsdalsbanken

▶ ENGASJERT TILGJENGELIG ◀
▶ KOMPETENT EFFEKTIV ◀

Du finner oss her:

Du finner oss her

Molde
Frænavegen 16

Elnesvågen
Torget 14

Eidsvåg
Kråkholmvegen 1

Du får alltid din personlige rådgiver hos oss.

Rita Dyrseth Myren
Rådgiver personmarked
415 14 865
rdm@romsdalsbanken.no

Sigbjørn Ørjavik
Rådgiver personmarked
951 47 411
sor@romsdalsbanken.no

Romsdalsbanken

Velkommen til Moldebadet

Her er idrettsbasseng, velværebasseng, boblebad, strømkanal, badstue, familiesklie og spiralsklie – og tilbud om sunn og velsmakende mat hos Café Moldebadet.

Vi har topp moderne fasiliteter, og har lagt til rette for alle brukergrupper. Vi ønsker alle et hyggelig opphold på Moldebadet!

Facebook

For mer info se moldebadet.no og følg oss på facebook

MOLDE KOMMUNE

moldebadet

– litt ferie hver dag

Åpent: Man kl.14-20 • tir-fre kl.11-20 • lør-søn kl.10-18 • Tel: (+47) 71 11 19 80 • moldebadet.no

▶ Jan Marius Grønseth.

Maskinene tar over:

Hva er smart utstyr og hva trengs for at det skal virke?

Ønsker du å gjøre huset ditt smartere, er det ikke nødvendig å kvitte seg med alt av gammel teknologi. Med internetttilgang, noen smartpluggger, sensorer og Google Chromecast eller Apple TV er du godt i gang – bare pass på at alle dingsene dine snakker samme «språk».

✍ SUNNIVA I. NERBØVIK

Roboter med ulike funksjoner blir stadig vanligere i norske hjem, ofte i form av støvsugere eller gressklippere. De kan styres via apper og smartassistenter, noe de aller fleste har lett tilgjengelig i lomma i form av Google Assistant og Apples Siri. Selv om du bor i et gammelt hus, er det enklere enn du tror å gjøre hjemmet ditt smartere.

SMART SKAL VÆRE ENKLERE

I dag finnes de fleste produktene i en «smart» utgave, noe som egentlig betyr at de kan kobles til nettet og styres via mobilen. Selv om man har mange såkalte smarte produkter i hjemmet, er det ikke dermed sagt at det kan karakteriseres som smart – det er først når enhetene dine kan kommunisere med hverandre og forutse ønskede løsninger at de faktisk er smarte. Om man kobler opp hjemmet, men må bruke mange forskjellige apper for å styre de ulike enhetene, er vel heller ikke hverdagen blitt særlig smartere.

Grunntanken bak et smart hjem er å erstatte gamle apparater med nyere og bedre, som gjerne også skal hjelpe deg å spare strøm. Det finnes nærmest utallige smartdingser på markedet og da er det er greit å vite at mange av dem snakker forskjellig «språk».

FINN DITT SYSTEM

Ønsker du å gjøre hjemmet ditt smartere, finnes det flere ulike systemer å velge blant, hvor de tre mest kjente er Amazon Alexa, Apple Home Kit og Google Assistant. Det kan være praktisk – og betydelig enklere – å holde seg til et av disse systemene eller i alle fall sørge for at de ulike dingsene dine er kompatible til systemet du velger.

– Et smart sted å starte er hos Google, da det aller meste i dag er Google-støttet. Enhetene snakker norsk og blir stadig enklere å kommunisere med, sier Jan Marius Grønseth, avdelingsleder for tech hos Elkjøp i Molde. Han forteller at det er størst etterspørsel etter

Google Home, Home mini og Chromecast, men at det er opp til forbrukerne hvordan de går frem for å gjøre hjemmet sitt smart.

– Vi opplever en jevn etterspørsel etter smarte produkter, men vi tror dette vil øke i årene som kommer. Det er et fokusområde som står sentralt nå og man får stadig mer kunnskap og flere produkter, i tillegg til at det hele tiden blir mer tilrettelagt, sier han.

START I STIKKONTAKTEN

Den enkleste måten å begynne utviklingen av smarthjemmet ditt, er via smartkontakter. De er billige, enkle å installere og har en svært enkel funksjon, nemlig å styre vekslingen mellom å ha strømmen av og på. Mange produkter hjelper deg også gjennom oppsettet – det viktigste å huske på er at de fleste smartdingene trenger internetttilgang for å fungere. Dette sikrer også at du kan styre enhetene dine – selv fra andre siden av jorda. Rett og slett skikkelig smart! →

En enkel vei til et smart hus: 7 SMARTE DINGSER SOM FÅR DEG I GANG

☞ SUNNIVA I. NERBØVIK ☞ PRODUSENTENE

Uavhengig om Alexa, Siri eller Google er din foretrukne assistent, har man som teknologientusiast mye å henge fingrene i. Å gjøre smarte valg kan være vanskelig når man ikke vet hvor man skal starte – her er 7 smarte dingser som får deg godt på vei mot et smartere hus.

Philips Hue Start kit

Den enkleste måten å gjøre huset ditt en tanke smartere er lyspærer. Bytt de gamle med Philips Hue, som kan kommunisere med de fleste systemer og kan styres via en app på mobilen. I startpakken får du også en bridge, som gir deg mange flere funksjoner og muligheter enn i app-versjonen. Plugg i strøm og internettkabel – og du er i gang!
Lampemesteren.no: Kr 849,-

Philips Hue bevegelsessensor

Når man har installert Philips Hue lyspærene, er det neste skrittet en bevegelsessensor. Som et effektivt tiltak for å spare strøm, skrur enheten på lyset når du kommer inn i rommet. Sensoren går på batteri og har innstillinger som kan tilpasses de daglige rutinene dine.

Elkjøp og Komplett.no: Kr 295,-

Smart WiFi plugg

Skal du oppgradere eksisterende utstyr og gjøre det smartere er en smart plugg en god start. Den lar deg fjerne styre strømuttaket fra mobiler og er svært enkel i bruk og å installere. Bare plugg den i veggen, velg den fra lista i «Clas Ohlson Home»-appen og etter et par minutter er den klar for bruk.

Clas Ohlson: Kr 299,-

Google Home Mini

Liten og diskret smarthøytaler, som også kan fungere som en «hub» og lar deg styre ulike smartprodukter i hjemmet ditt. Den har Google Assistent som gjør at du kan fjernstyre både TV og eksterne høyttalere tilkoblet samme system. En god investering for pengene.

Elkjøp, Power og Net-on-net: Kr 449,-

Google Chromecast (3. generasjon)

Er TV-en god, men mangler smartfunksjoner? En Chromecast kan kobles i HDMI-inngangen og lar deg «caste» innhold fra f.eks. din smarttelefon. Chromecast er et langt rimeligere alternativ enn Apple TV og finnes også i audioutgave, som kan gjøre gamle FM-radioer og høyttaler smarte, så lenge de har jackinngang.

Elkjøp og Power: Kr 349,-

Yale Doorman

Vil du ha en mindre ting å huske på når du går ut av døren, kan en elektrisk dørlås være løsningen. Velg mellom kode, nøkkelbrikke og app. I tillegg finnes det også flere smarte funksjoner som gjør hverdagen enklere om f.eks. elektrikeren kommer på besøk. Denne er dessuten enkel å montere selv og passer de fleste dører montert etter 1980.

Elkjøp: Kr 2799,-

Apple TV 4K

Er du Applebruker er det lurt å fortsette i samme økosystem og med Apple TV. Det er et underholdningssenter som gir deg spill, filmer, strømmetjenester i ett og som i tillegg kan stemmestyrkes via Siri. Sammenlignet med vanlige smart tv-er, er den betydelig raskere og 4K-modellen har også støtte for bruk av spillkontroller fra Xbox og Playstation.

Elkjøp og Power: Kr 1690,-

▲ Lys er stemningsskaper og det påvirker også hormonene i kroppen. Varmt lys er bra om kvelden når kroppen skal roe seg ned mot natten. Foto: iStock

SMART BELYSNING – RIKTIG ENERGI:

Lys opp livet

Lys påvirker kroppen, og med moderne styringssystemer kan man tilpasse lyset slik at det gir den virkningen man ønsker – både på dagen og på kvelden.

✎ INGRID KVANDE

Lys er viktig for at vi skal se godt – slik at vi kan utføre de oppgavene vi skal i de ulike miljøene – enten det er å lage mat på kjøkkenet, eller å lese en god bok i lenestolen. De siste årene har også de ikke-visuelle effektene av lys fått mer oppmerksomhet – hvordan lyset påvirker hormonene i kroppen.

Anders Bru er Concept Manager innen Human Centric Lighting, eller menneskeorientert belysning, hos lysarmaturprodusenten Glamox.

KOPIERE DET NATURLIGE LYSET

– Lyset påvirker velværet, produktiviteten og døgnrytmen vår. Gjennom Human Centric Lighting (HCL) løsninger tar vi egenskapene fra det naturlige lyset ute og gjenskaper de inne

i bygg. Til det må vi ha lysarmatur som blant annet evner å endre fargetemperatur – fra det kaldhvite om morgenen til det varmhvite som skal kopiere en solnedgang om kvelden, sier Bru.

ARBEID ELLER SØVN?

Kaldhvitt lys gjør kroppen klar for arbeid, mens varmhvitt gjør kroppen klar for å roe ned mot natten. Sentralt her er hormonene melatonin og kortisol. Melatonin er kroppens søvnhormon, mens kortisol gjør oss våkne. Det siste skiller ut når øyet utsettes for dagslys.

– Det kaldhvite lyset har mer blå fargetoner, som bidrar til å hemme melatoninproduksjonen man naturlig har på kveldstid. Mye blåhvitt lys om kvelden vil forsinke søvnprosessen, og den siste timen før man legger seg, bør

man derfor ikke utsette seg for denne typen lys. Skjerm og nettbrett har samme effekt som blått lys. På iPhone kan man ta vekk blå fargetoner og dimme lyset i skjermen ved funksjonen nightshift, og andre smarttelefoner har tilsvarende funksjoner, forteller Bru.

SYNKRONISERE DØGNRYTMEN

Alle mennesker har en innebygd biologisk klokke, og denne avviker noe fra en 24-timers døgnrytme. Forskjellen er størst blant såkalt B-mennesker.

– A-mennesker har en syklus på 24,2 timer i snitt, mens B-mennesker har opptil 26 timers døgnsyklus, altså en forsinket døgnrytme. Hvis et B-menneske hadde bodd i en mørk hule og aldri sett dagslys, ville vedkommende ha snudd døgnnet. Lyset er det viktigste virkemidlet for

▲ Rom belyst i varmt hvitt lys (3000 Kelvin). Det er bra lys på kveldstid når kroppen skal roe seg ned.

▲ Rom belyst i kaldt hvitt lys (6500 Kelvin), som er bra for en energiboost tidlig på dagen når man skal være produktiv.

▲ Rom belyst i nøytralt hvitt lys (4000 Kelvin).

LYSTIPS

- Det beste er å gå ut og være i dagslys på dagtid. Men det kan være en utfordring i arbeidsdagen.
- For energi – få 2 timer intenst kaldt lys på dagtid.
- For god søvn, unngå intenst kaldt lys på kveldstid, da slikt lys forsinket utskillelsen av søvnhormonet melatonin.

å synkronisere oss opp mot en 24-timers døgnrytme, og med dagens teknologi er det mulig, sier Bru.

TO TIMER KALDT ENERGIRIKT LYS

– I et kontorbygg er det anbefalt at man legger opp til 2 timer med kaldhvitt lys hver dag. Det er forslaget i en amerikansk guide som er ute til høring nå. Et godt råd er derfor å eksponere seg for kaldhvitt, energirikt lys mellom klokka 09 og 11, og så kanskje ta en boost med kaldhvitt lys igjen etter lunsj for å unngå en «post-lunsj-dupp», sier Bru.

BOLIGPROSJEKTER

Programmering av lyset får altså kroppen til å fungere optimalt, og menneskeorientert

lysstyring kan man også tenke på når det gjelder utvikling av boligprosjekter. Eldre og mennesker med begrenset mobilitet kan ha spesielt god nytte av det. Hvis man oppholder seg mye inne og ikke kommer seg ut i dagslys i særlig grad, kan man kompensere med lysstyring.

– Mange har fått øynene opp for HCL og tar det med i utviklingen av nye leiligheter og prosjekter. Når vi designer og planlegger HCL, er det spesielt fire ting vi tenker på. Dette er spektrum (at man kan endre fargetemperatur), intensitet, timing og varighet, dvs når og hvor lenge lyset skal være hhv. varm og kald tone. Lysdistribusjon, dvs hvordan lyset treffer øyet, er også viktig for at lyset skal være optimal for kroppen, forteller Bru. ••

FORSKNING PÅGÅR

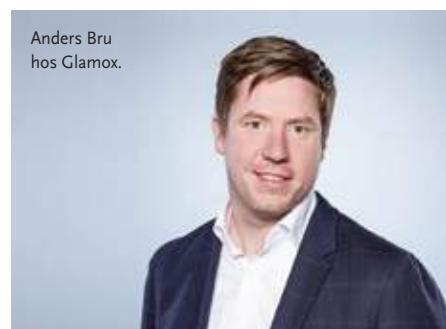
Kunnskapen om lys og lysets betydning for kroppen øker hele tiden. Så sent som i 2002 ble man klar over at lyset tas opp av gangliaceller på netthinnen i øyet.

I 2017 fikk de amerikanske forskerne Jeffrey C. Hall, Michael Rosbash og Michael W. Young nobelprisen i medisin for oppdagelsen av den biologiske klokka som påvirkes av lyset.

Glamox samarbeider med Universitetet i Bergen, som både har lyslaboratorium og gjør feltstudier. I samarbeid med Bergen kommune har UiB installert Human Centric Lightning på seks eldreposter i Bergen, og studerer nå hvordan det påvirker demenspasienter.

Ved NTNU forsker de på hvordan blåblokkert lys påvirker psykiatriske pasienter. I et forprosjekt var studenter fem dager på avdeling med hhv blåblokkert og ikke blåblokkert lys, og leger målte melatoninproduksjonen deres. Resultatet viste at det var tidligere utskillelse av melatonin når studentene bodde på avdeling med blåblokkert lys.

Anders Bru
hos Glamox.

En stemmestyrte smartassistent som f. eks. demper lyset på kommando kan være til hjelp for de som er dårlig til beins.

87 % AV BEFOLKNINGEN TROR
DE VIL FÅ EN BEDRE ALDERDOM
VED Å BRUKE NY TEKNOLOGI.

Kan *smarte hjem* gjøre at folk kan *bo hjemme* lenger?

Moderne medisin, bedre behandlinger og teknologisk utvikling bidrar til at den eldre befolkningen i Norge er i stadig vekst. Vi lever lenger og bedre helse gjør at flere også ønsker å bo hjemme lenger. Smart utnyttelse av nettopp teknologi kan være nøkkelen for å oppfylle ønsket.

✍ SUNNIVA I. NERBØVIK

Selv om man kan begynne å «dra på åra», er ikke dette ensbetydende med at man ikke liker ting som er «kule». Både for godt voksne og eldre som ønsker å bo hjemme lenger, kan smart teknologi være en avgjørende brikke for en følelse av trygghet i hjemmet. I dag mulighetene mange når vi har teknologien på vår side.

FLERE MULIGHETER FOR TRYGGHET

Trygghetsalarmen har vært en kjent følgesvenn for mange som har ønske om å bo hjemme lengst mulig. I dag trenger det ikke lenger å være sånn, og mulighetene er mange om man ønsker å skape seg en trygg og lettere hverdag. Som kjent er det kun kreativiteten som setter grenser og teknologi som de unge ser på som underholdende og praktisk, kan være en avgjørende faktor for at eldre kan bo hjemme og beholde en selvstendig og trygg hverdag.

– Dagens velferdsteknologi-løsninger legger til rette for at man kan mestre hverdagen hjemme bedre enn før, i en trygg og sikker tilværelse. Dette bidrar til at eldre kan bo hjemme lenger samtidig som de får en bedre livskvalitet, sier Alanna Solberg, markedssjef for e-helse i Telenor. Nylig gjennomførte Telenor en undersøkelse i samarbeid med TNS Gallup som viser at 87 % av befolkningen tror de vil få en bedre alderdom ved å bruke ny teknologi. Om man ønsker å oppgradere til et «smart hus» er det greit å vite at alt kan tilpasses helt etter den enkeltes behov.

AVHENGIG AV GODT NETT

– Telenor er en sentral samarbeidspartner for både kommuner og sykehus i digitaliseringsarbeidet. Vi har en dedikert e-helse satsing som utvikler nye innovative løsninger for helsehjelp på nye måter, sier Solberg. Hun forteller at Telenor leverer digital velferdsteknologi til over 130 kommuner i Norge og tilbyr løsninger som skal gi bedre trygghet og mestring i eget hjem. Første

steg på veien er uansett en god nettløsning som er grunnlaget for at alt skal fungere optimalt.

– Godt hjemmenett og bredbånd i alle rom i hele huset er avgjørende for å lykkes med smarte sensorer og ting koblet til nett hjemme, sier Solberg. Med sensorer installert rundt om i huset, kan man skape automatiske varslingssystemer som kan tilkalle hjelp om man f.eks. faller eller har problemer med å komme ut av sengen.

FINN ALLTID NØKLENE DINE

Dersom man ikke trenger trygghetsalarm, men heller ønsker å prøve noe nytt, kan en stemmestyrte smartassistent som Google Assistant eller Apples Siri være en god løsning. Da slipper man å lære seg mange nye apper og kan heller bare si hva man trenger, rett ut i luften. Assistentene kan kobles sammen med flere andre dingser – Chromecast, Apple TV, høyttalere o.l. – og kan fungere som en styringsenhet. Selv om et stemmestyrte smarthjem bli være en stor overgang, kan det også være svært fordelaktig. Er man plaget med kne- eller ryggsmertor vil det ha mye å si å kunne dempe belysningen kun ved å be smart-assistenten gjøre det og dermed slippe å reise seg.

Smartassistenten gir også muligheter som å skrive handleliste, gi påminnelser når man skal ta medisin eller starte robotstøvsugeren eller -gressklipperen som lar deg få unnagiort husarbeidet rett fra sofaen. Man kan også bruke den til å huske hvor man la fra seg f.eks. husnøklene, ved å fortelle smart assistenten hvor du legger dem når du kommer hjem.

Forlegger du nøklene ofte, kan en Tile være løsningen – en liten firkantet dings man kan feste på de viktigste eiendelene sine. Med et smarthus delt inn i soner, trenger man bare spørre smartassistenten hvor husnøklene, veska eller lommeboka er, så vil assistenten får man vite i hvilket rom de befinner seg i ved hjelp av Tile-enheten.

TRYGGERE I HJEMMET

Tilbake til den gamle trygghetsalarmen, har også den blitt smarere. De nye digitale utgavene kan bl.a. kobles opp mot en helsefaglig alarmsentral, hvor kyndige medarbeidere sitter klare til å hjelpe. I tillegg til at det er praktisk for brukerne, som kanskje får løst problemet sitt via en samtale, kan det også spare ressurser for helse- og omsorgstjenestene i kommunene.

– Den digitale trygghetsalarmen er fortsatt en vesentlig del av trygghetsløsningen. Trygghetsalarmen fra Telenor kan ha flere titalls ulike sensorer og utstyr innen forebygging og varsling, medisinske oppfølging og GPS-sporing, avslutter Solberg. Når alarmen går via slike sentre, finner man fort ut hva som haster, noe som sikrer at hjemmetjenesten kan bruke tiden sin på dem som virkelig trenger det. ••

▲ Alanna Solberg, markedssjef for e-helse i Telenor.

◀ **NYT HØSTEN UTE:** Du trenger ikke rydde bort alle utemøblene samtidig. La litt være igjen i tilfelle det kommer en varm ettermiddag og overrasker deg.

▼ **ALLE HJELPER TIL:** Er du heldig å ha hage eller tilgang på uteområder er det fint å la hele familien slippe til. Det kan være en god investering å ha litt utstyr som er tilpasset flere aldersgrupper og størrelser.

LØNNSOMME TIPS TIL GODE FORBEREDELSE

Den store høstsjekken

Høsten er tid for skolestart, hverdag og forberedelser. Rydding av hager og uteplasser. Klargjøring for vinteropplag av gressklippere, båter og annet motorisert. Planlegging for økonomi og budsjetter for neste år.

✍ HENNING KARLSEN 📷 PEXELS

Det er en kjent sak at ved å planlegge i forkant for å få orden på saker og ting, så er det penger å spare.

BLI KLAR TIL SKOLESTART

Mange barnefamilier erfarer at de små skyter i været som solsikker i løpet av ferien. Ofte trenger de nye sko og nytt treningstøy før de rekker å slite ut det de har. Innkjøp av skolesekker, bager eller vesker til første skoledag er et hyggelig shopping-ritual. Våre samarbeidende sportsbutikker har gode tilbud. Husk også å

aktivere medlemsfordelene dine på Min side i appen til ditt boligbyggelag eller på fordelersformidlemmer.no. Da får du bonus når du handler der du har medlemsfordeler.

SJEKK PRISER OG BETINGELSER

Ordne opp i avtaler og forpliktelser knyttet til hjemmet. Er du riktig forsikret med alt du og dere har? Får du de beste prisene og betingelsene på strømmen? Som boligbyggelagsmedlem får du tilgang til gode avtaler innen både forsikring og strøm. Kanskje du også skal bruke høsten til å få på plass juridiske avtaler? Mange tror at det kun er ved konflikter man trenger advokat eller juridisk bistand, men det kan være vel så smart å søke råd nettopp for å forebygge potensielle konflikter. Når du vet hva du og dere har avtalt er det én bekymring mindre, eksempelvis arv og skifte.

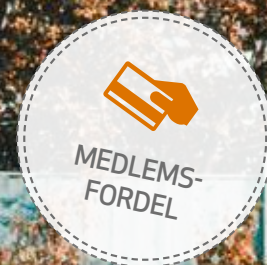
TA EN DIGITAL «DETOX»

Etter ferien kan det være greit å rydde litt i albumene, både på telefonen og i sosiale medier. Når du sletter bilder, og særlig videoer, vil du

oppdage at telefonen og datamaskinen blir raskere og mer klar for høstens arbeidsinnsats. Skulle du trenge å bytte utstyret trenger du ikke nødvendigvis kjøpe splitter nytt. Ditt boligbyggelag har gunstige avtaler som gir deg gode priser på nesten nytt datautstyr. Det er både rimeligere og mer miljøvennlig.

GJØR DET EKSTRA TRYGT HJEMME

Forhåpentligvis har du ikke opplevd innbrudd i sommerferien. Allikevel er det stadig flere som skaffer seg alarm hjemme, fordi det gir en ekstra trygghet. Om du planlegger alarm er det fint å huske på at du får gode betingelser som medlem i boligbyggelaget gjennom vår nye samarbeidspartner Nokas. Og mens du først er i gang med sikkerhet hjemme kan du jo vurdere en elektronisk lås på inngangsdøren? Har du barn og unge som låser ut og inn er det kjekt å slippe nøkler. De små har ofte hodet sitt et annet sted og mister nøkler og andre ting. Dessuten har noen av de nye låsene funksjoner som gir deg beskjed når de har låst seg inn og er trygt hjemme. Det er en ekstra trygghet for deg også.

▲ **RETT UTSTYR LETTER ARBEIDET:** Tar du vare på utstyret, slipper du å bruke tid på å reparere. Enkel rengjøring, smøring og riktig vinterlagring gjør at du har ting i mange år.

◄ **SKOLESTARTERE MED ENERGI:** La de små få utfolde seg også utover høsten. Mange trenger nye sko eller annet utstyr før de rekker å slite ut det gamle. Det kan være smart og lønnsomt å sjekke medlemsfordelene.

VELG DE VIKTIGSTE UTEAKTIVITETENE

Det finnes utallige forberedelser du kan gjøre utenfor boligen din, enten for å klargjøre for vinteren eller rydde opp etter sommeren.

VASK LETT UTE

Det kan være en god investering å vaske utvendige flater lett om høsten, særlig hvis de er hvite. Tenk bare på de enorme mengdene med pollen og støv som har klebet seg til huset. Godt vedlikehold forlenger også levetiden på maling og beis. Som medlem i boligbyggelaget får du god hjelp og gode betingelser hos våre forhandlere av maling og byggevarer.

Om du trenger å beise eller male før vinteren er tidlig høst en god tid å gjøre det på. Da er det mer behagelige temperaturer, og maling og beis fester seg bedre. Husk å gjøre det før det blir for kaldt. Spør gjerne i butikken om råd.

RENS TAKRENNENE

Etter at løvet har falt er det lurt å rense takrennene. Du trenger egentlig ikke mer enn et par hansker og en god stige. Høsten er også tiden når alt utstyr og alle redskaper skal i hus for vinteren. Da kan det fort bli fullt i boden. Hyller og forskjellige oppheng gjør at du får mest mulig opp fra gulvet. Alt sammen finner du der du handler byggevarer.

FÅ ORDEN I BODEN

Hvis boden ikke er isolert, er det lurt å sette inn en liten varmeovn, slik at du unngår frostskaader på maling og andre ting som ikke liker minusgrader. Redskaper bør vaskes, renses og smøres før vinteren, i alle fall det som oppbevares ute. Sjekk om utemøblene tåler å stå ute om vinteren. Noen typer tåler å stå ute, men da bør de dekkes til godt, og putene bør i alle fall inn.

Lykke til! ••

BRUK MEDLEMSFORDELENE I HØST!

G-Sport og G-MAX: 5 % bonus

Intersport: 5 % bonus

Montér: 5 % bonus

Legalis: 5 % bonus

IT Marked: 5 % bonus

Certego: 5 % bonus

Flügger farve: 5 % bonus og 20 % rabatt

Nyhet! Nokas Alarm: Medlemspris kr 379 per måned og 5 % bonus

Polar Kraft: Medlemspriser og 2 % bonus

Forsikring for medlemmer levert av If: Medlemspriser, 15 % samlerabatt og 2 % bonus på nye forsikringer

AKTIVER FORDELENE PÅ MIN SIDE

På BOLIGBYGGELAG.fordelerformedlemmer.no logger du deg inn på Min side med BBLiD, som er din personlige innlogging. Der må du aktivere medlemsfordelene ved å godta betingelsene og legge inn kontonummeret knyttet til bankkortet ditt. Da får du bonus på alle kjøp du gjør hos medlemsleverandørene.

▲ Jorid Vale er museumsstyrer ved Evju Bygdetun og er berømt for sin eplekake.

Jorids fest-eplekake

Eller Norsk Eplefestkake fra Jorid, som er det offisielle navnet. Bakgrunnen er at Gvarv i Telemark kaller seg fruktbygda i Norge. Hvert år i september arrangeres Norsk Eplefest, og der ble Jorids eplekake servert første gang.

✍️ OLE BJØRN ULSNÆS

Jorid Vale er museumsstyrer ved Evju Bygdetun, som er bygdegarden midt i fruktbygda. Garden har en historisk eplehage, og epler brukes mye i formidlingsarbeidet – spesielt mot barn og unge.

OPPSKRIFTEN

Det finnes utallige varianter av eplekaker. Det er bare fantasien som setter grenser. Dette er en enkel langpanne-kake som alltid blir bra, og som kan frysas. – Og jeg har i mye epler. Det skal smake epler og ikke bare deig, mener Jorid.

- 10 store epler
- 500 gram sukker
- 300 gram romtemperert smør
- 6 egg
- 430 gram hvetemel
- 2 ts bakepulver
- 2 ts vaniljesukker

Kaka stekes i ca. 35 minutter på 180 °C med over-

og undervarme. Kaka skal stå nederst i ovnen.

Jorid starter med å piske smør og sukker til det er hvitt og luftig. Deretter har hun oppi 6 egg og rører deigen jevn.

Bakepulveret og vaniljesukkeret blandes med melet før det has i bollen, og deigen røres litt mer.

– Dette er en enkel og kjapp kake å bake, sier Jorid. – Nå er vi ferdige, og da heller vi deigen i langpanna, der jeg har lagt bakepapir.

Så deles eplene opp og båtene trykkes litt ned i deigen med skallet ned. Jorid lar skallet være med, for det sitter mye god smak rett under eplekallet. – Hadde kaka blitt bakt ved juletider, hadde jeg bare drysset noen frosne tyttebær over. Da hadde jeg hatt en jule-eplekake, sier Jorid. Blåbær og bringebær kan også brukes i kaka for å skape variasjon.

– Jeg bruker ikke kanel i kaka, men rører av og til kanel inn i noe rømme som serveres ved

siden av. Den syrlige smaken passer godt mot den søte kaka. Men jeg har litt rørsukker over eplene for å få en karamellisert overflate.

– Dette er en oppskrift med hvetemel, men jeg har også brukt fibra-mel og byggmel. Og skal kaka serveres til folk med glutenintoleranse, kan melet erstattes med glutenfritt mel, maismel eller noe annet.

VARIANTER OG TIPS

Epler kan brukes i mer enn kaker. Det gir sødme, og i oppskrifter der det brukes ananas, kan det like gjerne brukes epler. – Epler på pizza er kjempegodt, sier Jorid.

Et annet tips er å fryse eplene i båter. Det er bare å dele frukten med en epledele, putte båtene i en plastpose og ha dem i fryseren. – Jeg putter de frosne eplebitene rett i deigen og baker eplekake hele året.

▲ Klar, ferdig nyt!

▲ Siste hånd på verket før steking.

EPLER SYMBOLISERER NOE HELT SPESIELT

Vale er praktisk talt vokst opp i en eplehage og har alltid hatt et forhold til frukten. – Jeg synes det er noe helt spesielt med epler. Eplet blir brukt som symbol i så mange sammenhenger.

Eplet møter vi første gang i Edens hage, og det er med oss videre som både fruktbarhetsymbol og maktsymbol, som i rikseplet. Når vi sier at eplet ikke faller langt fra stammen, så er frukten symbolet på slekters gang.

– Og når vi snakker om generasjoner, er det slektstreet vi snakker om. Epletreet kan bli veldig gammelt. Det er mulig å pode på nye greiner av ulike slag – epletreet er en grunnstamme der det kan podes på nye ting.

– Det å ha en hage med et epletre har en helt spesiell verdi. Treet kan leve gjennom flere generasjoner bare en bruker eplene og stiller treet, filosoferer Vale.

HVERT FJERDE EPLE

I Gvarv, som ligger idyllisk til ved Norsjø, er det omlag 100 bønder som til sammen produserer 4 000 tonn epler, moreller, plommer og kirsebær årlig. Hvert fjerde eple som dyrkes for salg i Norge, kommer fra fruktbygda, som er landets nest største fruktdistrikt.

Og nettopp innsjøen er mye av forklaringen på det. Gvarv har et mikroklima som passer perfekt for frukt dyrking. Vannet magasinerer varme, som gir epler og annen frukt optimale forhold fra våren og fram til innhøstingen. ••

▲ Etter at smør og sukker rørt hvitt, tilsettes egg.

▲ Ha røra over i stor langpanne kledd med bakepapir.

▲ Epler i båter. Tips: Disse kan også frysas og tas opp gjennom hele året når du får lyst på eplekake.

▲ Når eplene er på plass strør Jorid på litt sukker for å få en karamellisert overflate.

Lad elbilen i borettslaget ditt

Vi gjør det enkelt å kjøre grønt

Med Flexilader fra Grønn Kontakt får du en fremtidsrettet og smart ladeløsning.

Ladeboksen installeres med en lastbalansering som utnytter tilgjengelig kapasitet i bygget. Det er en trygg og sikker måte å lade bilen på, samtidig som man får opptil 10 ganger raskere lading sammenliknet med vanlig stikkontakt. I tillegg drifter Grønn Kontakt laderne, som sørger for rettferdig kostnadsfordeling, sømløs håndtering og 24/7 kundeservice.

Lastbalansering

Rettferdig kostnadsfordeling

Skalerbar ladeløsning

24/7 kundeservice

grønn kontakt

Vil du vite mer? Kontakt Kristoffer Hurv, Key Account Manager.
Tlf: 90 54 12 44 | kristoffer@gronnkontakt.no | www.gronnkontakt.no

Kryssord & Sudoku

Tre vinnere av kryssord får fem Flax-lodd hver, og i tillegg deler vi ut fem Flax-lodd til tre vinnere av sudoku.

Merk konvoluttene med Kryssord 3-2019 eller Sudoku 3-2019. Svaret sendes til TIBE, postboks 473, 6401 Molde. Svar kan også sendes på epost til: bomagasinet@tibe.no.

Innsendingsfrist 14. oktober 2019.

LØSNING KRYSSORD NR. 2, 2019

				F	U						
	A	S	K	L	A	R	M				
		L	A	T	E	R	U				
A	G	R	E	G	A	P	E	K	A	T	T
	R	I	E	B	R	I	E	F	E		
B	U	S	P	E	S	E	R	I	E	T	
	N	U	T	E	N	F	E	G	R	E	
	N	M	A	K	K	↑	U	E	R		
	L	A	H	R	O	R	E	R			
L	O	A	L	D	R	I	A	H	A		
	V	E	N	A	V	L	E	S	E	S	
	S	I	G	E	L	B	A	J	A	S	
	↓	D	A	G	E	N	↑	O	L	E	
P	E	E	R	R	U	B	I	N	E	N	

Vinnere kryssord 2/2019:
 Grethe Aarøe, Vestnes
 Elin Tollefsen, Skien
 Merete Ildahl, Færvik

Vinnere sudoku 2/2019:
 Anne M. Todal, Skien
 Hans Førre, Aksdal
 Terje Sund, Kristiansund

	XORD .no		BRYGGE	VEGETASJONEN	TONER FORRETNINGSFØRER	↓	TOM	SNAKKE	SKOLEELEV
	KJEMFORB.								
	PLAPREFUGL					BIBELNAVN GENI			
MASKINSJEF	↓	↙	BRUDDSTYKKE GRAM.UTTR.	KALD GJØRSTØRRE					
↖					FARKOSTEN PINES				
FOLKELIVSGRANSKEREN								GRØNNSAKVEKST	
↖			MILTANTE DESERTEN						
URO	↘					↘	BYRDE SKITTEN		
KAPSEL	PRAMMEN ARBEIDSPASS						KAN SOKKERHA		
↖					KRENKER STREKER	TUMMELUMSK PLAGG		LEDDBÅNDET	
KAN TV-PROGRAM VÆRE									
DRIKK FRA SAMOVAR			MELLOM TOLV OG TO	TETTSTED KJEMME					
FINS							NUMERAL ANTYDE		
↖		BEDAGLIG					UPRESIS		
ISO-LERING									

Lett

	1		8	2		9		
2		5		3			8	
8			1		4	7	5	2
1	7				3			
		6						9
	3	8					7	
6			2		8			
7		2	3	1			4	
3					6	1	2	8

Middels

				5	8		9	6	
				9		1	7		
					4			3	
		4				9			6
	2	9					8	4	
1			3				5		
	4			7					
		1	6		3				
	7	6		1	8				

Jeg har løst det!

Fyll ut kontaktinformasjonen din nedenfor og kryss av.

Navn _____

Adresse _____

Postnr./Sted _____

KRYSSORD

SUDOKU

Hvem bestemmer vedlikehold og oppgraderinger?

Ofte kommer spørsmålet om hvem som har ansvaret for vedlikehold, endringer og oppgradering i borettslaget opp til diskusjon. «Grønn» rehabilitering av eksisterende boliger kan gjøre det enda vanskeligere å vurdere skillet mellom vedlikehold og oppgradering – og vite hvem som har beslutningsmyndighet.

Nasjonale mål og folks ønske om godt innklima gjør spørsmålet om boligselskapet skal velge «grønn» rehabilitering høyaktuell. Energioptimalisering er økonomisk lønnsomt og gir merverdi for boligen. Reglene i TEK og andre miljøstandarder som benyttes av utbyggere stiller strenge krav om energieffektive boliger. Innovasjon og krav til bransjen tilsier at det etterspørres mer helhetlige og bærekraftige løsninger,

og det forventes at de er holdbare over lang tid.

Regler om hvem som tar avgjørelser om vedlikehold og oppgraderinger er fortsatt de samme. Med mindre annen ansvarsfordeling er oppgitt i borettslagets vedtekter, har hver andelseier vedlikeholdsansvar for sin bolig innvendig, mens borettslaget har ansvaret for resten av eiendommen. Nye felleskapsløsninger for blokkbebyggelse og nye miljøkrav kan imid-

lertid skape tvilstilfeller som gjør det vanskeligere å tolke loven, både rundt hva anses som «vedlikehold» og hva som er «oppgradering», slik begrepene er definert i borettslagsloven.

GUIDE TIL TVILSTILFELLENE

Iblant kan det oppstå tvil om hvorvidt et vedlikeholdstiltak er under borettslagstyrets myndighet eller om det krever et generalforsam-

lingsvedtak. Under følger lovens utgangspunkt.

1. Andelseieren har vedlikeholdsplikt for egen bolig.

Andelseieren skal selv holde egen bolig forsvarlig ved like og tar avgjørelser om vedlikehold selv. Andelseierens ansvar for vedlikehold omfatter også tilhørende rom og areal andelseieren disponerer eksklusivt, som f.eks. boligens kjeller- og loftsboeder. Andelseieren har ansvaret for alt av innvendige flater; vinduer, rør, ledninger, inventar, utstyr og apparat som befinner seg inne i boligen.

Dårlig vedlikehold av egen bolig går først og fremst ut over andelseieren selv, men boretts-

lagsloven setter en nedre grense for vedlikeholdet når den krever at andelseieren skal holde egen bolig i forsvarlig stand. Det sentrale er at vedlikeholdet må holdes på et slikt nivå at det ikke er til skade eller ulempe for andre.

2. Borettslagets styre kan normalt ikke beslutte vedlikehold, oppgradering og endringer inne i andelseierens bolig.

Spørsmålet er hvilken rett styret i borettslag har til å beslutte vedlikehold og endringer inne andelseierens egen bolig uten beboerens samtykke. Det klare utgangspunktet er at styret ikke foreta seg noe som helst inne i boligen uten andelseierens samtykke.

I lovens forarbeider (Ot prp nr. 30 2002–2003) er det imidlertid gitt et viss åpning for unntak slik at felles rehabilitering i boligene kan gjennomføres uten samtykke. Forutsetningen er tiltaket fører med seg store fordeler for felleskapet. Forarbeidene viser til at tekniske årsaker kan underbygge dette.

Forståelsen kan være aktuell for å iverksette «Grønn» rehabilitering, for eksempel boliger med balansert ventilasjon eller lignende, hvor tilgang til og visse endringer er helt nødvendig. Foreløpig har dette unntaket først og fremst vært benyttet ved oppussing av badetrom hvor felles rør og ledninger skiftes samtidig.

3. Borettslagets styre har vedlikeholdsansvaret for resten av eiendommen.

Det er borettslagets styre som beslutter vedlikehold av alt som det ikke påhviler andelseieren å vedlikeholde. Regnes tiltaket som vanlig vedlikehold er det styret som gjør vedtak alene, jf. brl §8–8. Dette gjelder selv om kostnadene må anses som vesentlige.

Styret gjør vedtak om vedlikehold av alt fellesareal, bygningskroppen, etasjeskiller, trappeoppganger, fasader og utvendig areal. Felles rør, ledninger, kanaler og andre felles installasjoner som går gjennom boligen, skal laget også holdes ved like.

4. Generalforsamlingen gjør vedtak om ombygging, påbygging og andre endringer med 2/3 flertall.

Det er generalforsamlingen som gir samtykke med minst 2/3 flertall for å gjøre vedtak om ombygging, påbygging eller andre endringer av bygg eller grunn som etter forholdene i laget går ut over vanlig forvaltning, jf. brl. § 8–9 nr.1.

Generalforsamlingen kan ikke gi et generelt forhåndssamtykke som skal gjelde alle påbyggingssaker fremover. I følge lovens forarbeider kan generalforsamlingen heller ikke overføre sin myndighet til styret eller en byggekomite. Styret gis som regel fullmakt til å følge opp prosjektet i etterkant, som for øvrig harmonerer godt med den generelle forvaltningsplikten styret alltid har.

5. Det er forbud mot at generalforsamlingen gir visse andelseiere en urimelig fordel.

Borettslagsloven §7–13 setter visse grenser for hva borettslaget kan vedta. Generalforsamlingen må følge et likhetsprinsipp som normalt krever at ulik behandling av beboerne må ha en saklig grunn.

(Lov om borettslag – 6. juni 003. nr. 39) ••

AV LAILA MARIE BENDIKSEN
ADVOKAT, NBBL

EIE ELLER LEIE BOLIG – HVA LØNNER SEG?

Mange drømmer om å kjøpe sin egen bolig så snart de flytter hjemmefra, men for enkelte kan det faktisk være lurt å leie en periode. Nøkkelordet er tidsperspektiv.

Jeg har ikke tall på hvor mange ganger jeg har hørt venner og kjente si «det er bedre å betale til seg selv enn til banken». Det er egentlig en litt for enkel tilnærming. Framtidsplaner, livssituasjon og økonomi spiller en viktig rolle. Dermed er det ikke slik at det ene eller det andre alltid er best. Jeg har sett på fordelene både ved å leie og å eie.

FORDELER VED Å EIE:

Skatt. Skattesystemet favoriserer boligeiere. Du får 1) skattefradrag for gjeldsrenter, 2) ingen beskatning av fordelene av å bo i egen bolig, 3) gunstig formuesverdi typisk 20–30% av reell verdi, samt 4) skattefri gevinst ved salg.

Lave renter. Rentene er rekordlave og det gir lave bokostnader for de med boliglån. Nå kan du i tillegg få forutsigbarhet ved å binde renten de neste 10 årene så lavt som 2,49 %.

Giring. Boliginvesteringer er ofte belånte, noe som gir opp avkastningen/gevinsten når boligprisene stiger, og boligprisene stiger stort sett over tid.

Du er med i markedet. Kontra å ha penger i banken er bolig en god inflasjonsforsikring.

Lite leiemarked. Leiemarkedet i Norge er

lite og ofte uprofesjonelt. Å eie egen bolig gir stabilitet i hverdagen mange setter pris på, for eksempel barnefamilier.

Du bestemmer. Som boligeier står du fritt til å pusse opp og innrede boligen etter eget ønske.

Psykologi. Vi skal ikke undervurdere den psykologiske verdien av å eie egen bolig.

FORDELER VED Å LEIE:

Risiko for prisfall. Du slipper å bekymre deg for fallende boligpriser

Kostnader ved kjøp og salg. Det er enklere og ikke minst billigere å flytte. En eiendomsmegler tar typisk 1–3 % av salgssum, samt kostnader til annonsering, fotografering, takst av bolig etc. I tillegg må kjøper betale 2,5 % av kjøpesummen til staten i dokumentavgift. (Kjøper du borettslagsbolig slipper du imidlertid unna dokumentavgiften.)

Faste og uforutsette kostnader. Forsikring, eiendomsskatt, vedlikehold osv. kan ofte bli betydelige summer. Som leietaker er dette allerede reflektert i leieprisen og du slipper overraskende vedlikeholdskostnader.

Fleksibilitet. Som leietaker er du langt mer fleksibel.

Det er altså fordeler både ved å eie og å leie bolig. Hva som er mest attraktivt for deg, vet bare du. Jeg vil imidlertid fraråde å time boligkjøp etter forventninger til prisutvikling. Boligprisene er høye i dag, men venter du på et boligprisfall kan du risikere å vente for alltid.

Det samme gjelder andre veien. Ingen vet sikkert hvor boligprisene går. Jeg ville derfor ikke latt meg stresse til å fremskynde kjøp i perioder der boligprisene stiger mye. Behovene dine kan endre seg raskt, f.eks. hvis du begynner å studere eller flytter sammen med kjæresten.

Tidsperspektivet blir helt avgjørende ved boligkjøp. Kostnadene ved å kjøpe og selge er såpass høye at du helst bør bo i boligen i noen år for at det skal være lønnsomt, forutsatt normal prisvekst. Har du en lang tidshorisont på boligkjøpet ditt, er det derimot mye som taler for å kjøpe egen bolig – det er i alle fall det jeg har gjort selv. ••

CHRISTIAN F. BJERKNES
SJEFØKONOM, NBBL

SPLAIS

En tjeneste som gjør det lekende lett å samle inn penger for å få store ting til å skje

Les mer på spleis.no

SpareBank 1
NORDVEST

VI UTFØRER ALLE TYPER RØRLEGGERTJENESTER

- Rørleggerservice
- Bolig og industri
- Bad med 10 års garanti
- Tegning/prosjektering
- Flislegging
- Varmepumper/gulvvarme

vvs-team as
Bademiljø
BEST PÅ BAD

Tlf. 71 21 53 90 / 91 36 01 20

Verftsgata 8, 6416 Molde • post@vsteam.no • www.vsteam.no

NESTE UTGAVE:
NOVEMBER 2019

KONTAKT OSS PÅ
Tlf: 71 20 12 00
www.bomagaset.no

**ANNONSÉR I
BOMAGASINET
OG TREFF MEDLEMMENE
I DITT BOLIGBYGGELAG**

NESTE UTGAVE AV BOMAGASINET KOMMER I NOVEMBER!

Romsdalshalvøya Interkommunale
Renovasjonsselskap IKS

Jordforbedrings- MIDDEL

lagd av rent hage- og parkavfall

Selges på gjenvinningsstasjonene våre.

Teikrem panorama

▲ I den nye bydelen på Øvre Eikrem kan beboerne glede seg over fantastisk utsikt foruten kort vei til marka, flyplassen, Tusten og golfbanen.

Eikrem Panorama er en ny bydel i Molde med ulike boligtyper – tilpasset ulike livssituasjoner, ønsker og behov.

Flest boenheter er det i Tiriltunga borettslag. Her er det 84 utsiktsleiligheter fordelt på tre blokker. I forkant av blokkene er det et stort område satt av til eneboliger. Her har det kommet opp en del boliger, og i dag er det 13 ledige utsiktstomter her. I den østligste delen av området er det også planer om rekkehus. En kvalitet ved området er selvsagt utsikten. Her er det i tillegg kort vei til turområder og golfbanen, og det er heller ikke lange biten til alpinanlegget på Tusten og Skaret skisenter.

13 LEDIGE UTSIKTSTOMTER

Fra eneboligfeltet i Eikrem Panorama er det nydelig utsikt over Moldefjorden og fjellene, og i feltet med plass til 26 eneboliger, er det

nå 13 ledige tomter. Størrelsen på tomtene varierer fra 443 m² til 1.062 m², og de fleste er rundt 700 m².

Husbyggingen i feltet har pågått en stund, og tomtekjøpere som var tidlig ute, flyttet inn i eneboligene sine i fjor vår.

– Alle tomtene her oppe har flott utsikt, og de er regulert til frittliggende eneboliger. Med denne beliggenheten er man også nær marka, sier ansvarlig meglar hos MOBO, Eyv Strømme.

REKKEHUS

Utbygger i samarbeid med Boligpartner har også planer om å sette opp rekkehus i den østligste delen av området, legger Strømme til. →

Therese Monsås Langset (f.t.v.) og de andre beboerne på Øvre Eikrem håper de snart får flere gang- og sykkelveier.

Vi stortrives!

– og nå vil vi ha gang- og sykkelveier

Hvis beboerne på Øvre Eikrem skal opp til Nordbyen eller til Årødalen er det tryggest å bruke bil. Bydelen er nemlig ikke knyttet sammen med disse naboområdene med gang- og sykkelvei.

✍️ INGRID KVANDE

Therese Monsås Langset og familien flyttet inn i sin enebolig på Øvre Eikrem for snart ett år siden. De kjøpte tomte før det var planlagt boligfelt, og er veldig fornøyd.

– Dette er en fantastisk plass å bo, og vi stortrives. Beliggenheten er veldig fin. Like borti her går det hester på beite, det er veldig kort vei til marka samtidig som det er nært flyplassen og alt.

MÅ BRUKE BIL

I boligfeltet på Øvre Eikrem er det barnelatter og lek som preger nabolaget. I de interne veiene får ungene også prøvd seg som syklist, men hvis de skal utenom må de transporteres i bil.

– Dette er en bydel som ikke har gang- og sykkelvei til bydelene rundt – verken til Årødalen

eller Nordbyen. Ungene må også krysse trafikkert vei (Frænavegen) med syklene sine dersom de skal ned til nedre Eikrem/Årø, forteller Monsås Langset.

IKKE KNYTTET SAMMEN

Nå har hun ønske om at bydelen Øvre Eikrem knyttes sammen med resten av byen.

– Det er krav til at utbygger skal bygge sine gangveier, og det blir gjort. Men det er ikke knyttet sammen i et nettverk. Opp til Nordbyen er det ikke regulert inn gang- og sykkelvei, og det ligger ikke i noen planer. Barna våre går i barnehage og skole i Nordbyen, og der er også nærmeste butikk og nærmeste fotballbane. Derfor er det viktig for oss å kjempe for gang- og sykkelveier, forteller Monsås Langset. ••

GANGVEI FRÆNAVEGEN KOMMER

I dag stopper gang- og sykkelveien som går i retning Øvre Eikrem nede på Frænavegen, noen hundre meter etter busstoppen på Fannebostad. Det vil si at gående og syklende som bor i det nye boligområdet på Eikrem må dele vei med bilistene den siste biten før de kommer hjem.

– Vi har prosjektert alt som har med gangvei, sykkelvei og støyskjerming å gjøre. Det er regulert inn, og en dispensasjon er hos Molde kommune og Statens vegvesen til behandling,

sier Arnt Einar Sandnes i Hammerø & Storvik på vegne av Eikrem Utbygging.

I planen må de eksisterende boligene i området må knytte seg til nye veier og ikke ha nedkjørsel fra Frænavegen. For 2–3 boliger er det søkt om dispensasjon til å bruke Frænavegen, og det er denne søknaden som nå er til behandling.

PÅ Plass I 2020

Molde kommune har mottatt søknaden, og kan

melde om at en tryggere vei for gående og syklende snart er på plass.

– Dispensasjonen går i orden, og vi får til en ordning. Det er meningen å komme i gang med arbeidet så fort som mulig, så jeg regner med at den er på plass i 2020. Vi forlenger gang- og sykkelveien langs svingen og inn på området. En del av prosjektet blir også å lage busslomme nede på Frænavegen, sier Jostein Bø, arealplansjef, Seksjon arealplan og landbruk i Molde kommune. ••

Elsyklisten

Torill Frantzen bor i Tiriltunga borettslag på Eikrem, og hver dag sykler hun til og fra jobb – på sin elsykkel.

✍️ INGRID KVANDE

For noen år siden solgte Torill Frantzen og mannen rekkehuset sitt og flyttet i leilighet. Det angrer de ikke et sekund på.

– Vi bor i sjette etasje med flott utsikt, og selv om vi er mange som bor tett, så er det likevel privat.

15 FINE MINUTTER

Torill Frantzen jobber i Mobarn som har kontor i Hamnegata i Molde sentrum, og for henne ble det nye bostedet også starten på et liv som elsyklist. Hun bruker sykkelveien fra byen og opp til Eikrem. Sykkelturen tar 15 minutter, og det kvarteret snakker hun varmt om

– Jeg får en god porsjon med frisk luft hver dag. Det er også litt mosjon, for jeg må trække, men jeg blir ikke svett. Jeg hadde vanlig sykkel før, og da var jeg helt pumpa når jeg kom hjem, så elsykkel passer meg utmerket, sier Frantzen.

GÅR OG TAR BUSS OM VINTEREN

Men noen vintersyklist med piggdekk og topplue er hun ikke.

– Om vinteren går jeg til jobb og tar bussen hjem igjen. Gåturen tar en time, og da har jeg fått dagens trim, så det er bra.

SER FRAM TIL LØSNING

Som busspassasjer som bor på Eikrem får hun også en del bevegelse, for nærmeste busstopp er Fannebostad.

– Når jeg har gått av bussen venter en lang bratt bakke opp til blokka. Det går fint for meg, men det er en krevende vei hvis man f. eks har med seg barnevogn eller er dårlig til beins. Det er heller ikke fotgjengerovergang i forbindelse med bussholdeplassen på Fannebostad, så det kan bli lenge å stå og vente på at det blir bilfritt slik at jeg kan krysse veien. Her vet jeg at kommunen jobber med løsninger, og jeg ser fram til at det kommer i orden. Da blir det enklere for alle, sier Frantzen. ••

GANGVEI NORDBYEN USIKKERT

Gang- og sykkelvei mellom Øvre Eikrem og bydelene er noe som kan bli en del av Hovedplan trafikksikkerhet i nye Molde kommune 2020–2024; trafikksikkerhetsplanen. Denne planen skal være kommunens styringsverktøy i arbeidet med trafikksikkerhet. Målet er at man gjennom planen tenker helhetlig om trafikksikkerhetsarbeid og forebygging av ulykker.

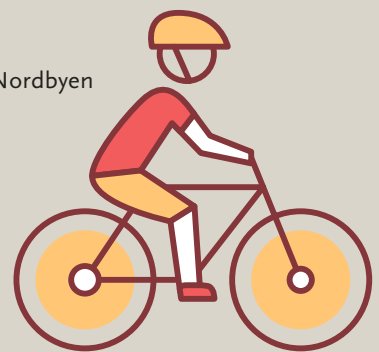
Planprogrammet for denne kommunedelplanen har vært ute til høring i Molde, Midsund og Nesset, og når planen for arbeidet er vedtatt i kommunestyret, starter arbeidet med å utar-

beide selve trafikksikkerhetsplanen.

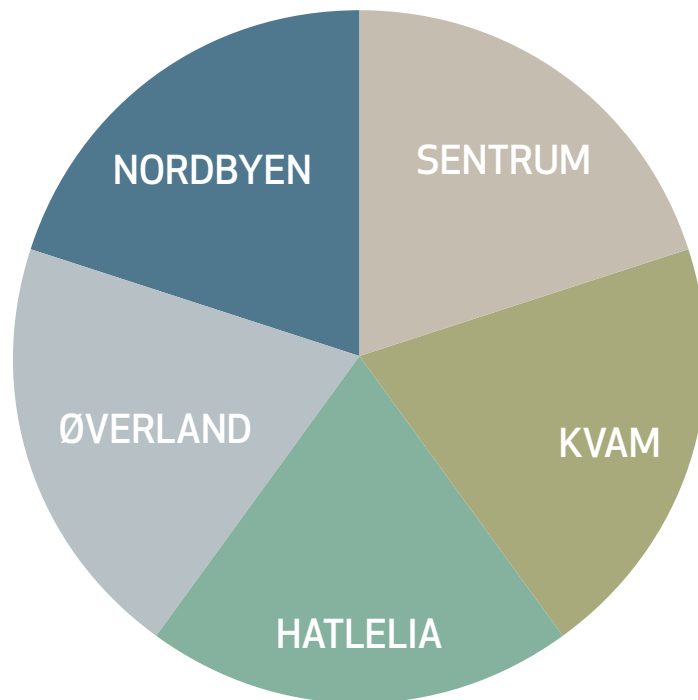
VIL TA FLERE ÅR

I arbeidet med trafikksikkerhetsplanen vil det bli etablert en styringsgruppe med kommunalsjefene for områdene helse, skole/oppvekst og teknisk sektor. Det blir også etablert arbeidsgrupper, referansegruppe og prosjektgruppe. Ifølge planprogrammet er trafikksikkerhetsplanen planlagt vedtatt september 2020. Dette betyr at det ikke blir begynt med planlegging av arbeid med gang- og sykkelvei mellom Øvre

Eikrem og Nordbyen før det.

Mer informasjon om planarbeidet finnes her: www.planportal.molde.kommune.no ••

NORD, SØR, ØST, VEST – HVILKEN DEL AV MOLDE ER BEST?

Som de lærde, strides også Moldes innbyggere om hvilken del av byen det er best å bo i. Personlige preferanser, tilknytning og ulike sett kriterier har mye å si når folk skal velge hjem. Bomagasinet tok en rundtur i byen og alle vi snakket med sa det samme – her vi bor er det best!

📷 SUNNIVA I. NERBØVIK

▲ Jan Egil Fornes, Garanti Eiendomsmegling.
Foto: Ingrid Kvande

Molde, som etter nyttår blir en av landets lengste kommuner, deles tradisjonelt sett i øst og vest etter leiet til Moldeelva. Som vandedyr har vi en tendens til å ville holde oss til det kjente og dette gjelder også ofte for bydelen vi velger å bosette oss i. Vi prøvde å finne Moldes beste bydel – møt 5 familier som alle mener de bor midt i smørøyet.

MYE FØLELSER

Vår rundtur i Rosenes by startet hos Jan Egil Fornes, daglig leder i Garanti Eiendomsmegling. Han har mange års erfaring og kjenner både eiendomsbransjen og de ulike bydelene godt.

– Merker dere at boligkjøpere er interessert i et spesielt område eller er det vanlig at folk er «åpen for alt»?

– Beliggenhet er absolutt blant de aller viktigste premisene kundene legger til grunn i sin søken etter bolig. Barnefamilier vil gjerne være i en bestemt skolekrets, mens vi ser at

andre er så spesifikke at de vil ha leilighet i et konkret borettslag, og kanskje også i en bestemt etasje, sier Fornes. Han forteller at det i tillegg til beliggenhet også er flere faktorer som ligger til grunn for folks preferanser. Noen vil gjerne tilbake til sine røtter eller gi egne barn de samme oppvekstkviteter de selv satte pris på. Andre vil ha gangavstand til jobb eller skole. Noen vil bo nær marka og enkelte vil kunne rusle til sentrum.

– I bunn og grunn handler det om hva som er «hjemme» for oss. Ikke alt er rasjonelt, mye er nok følelser – og det synes jeg er helt nydelig. Vi selger tross alt hjem, ikke bare boliger, sier Fornes.

TOTALPAKKA AVGJORDE

– De som ikke er veldig kjente i byen er nok mindre forutinntatte når det gjelder spesielle områder, men alle har nok ønsker for hvilke kvaliteter deres framtidige boligområde skal

◀ Anders Almeskar og Renate Gilde.

▶ Roar Kringstad og Tove Lie.

ha, sier han. Fornes forteller at de på eiendomsmeglerkontoret i Strandgata merker en jevn etterspørsel og popularitet for alle de fem bydelene – øst, vest, øvre bydel, sentrum og Nordbyen.

– Vi ser at trendene skifter og det er interessant å se at Nordbyen har økt veldig i popularitet i det siste. Bydelen er populær både blant innflyttere som setter pris på naturen, men også blant unge mennesker som har vokst opp i Nordbyen selv, sier Fornes. Denne beskrivelsen stemmer godt for Anders Almeskar og samboer Renate Bævre Gilde. I sommer overtok de et hus i Ekornbakken og trives hittil godt med livet på fjellet – og på toppen av Molde. I tråd med Fornes' teori har begge røtter i Nordbyen og i tillegg til utsikten, var det kombinasjonen av natur og nyere hus som traff dem rett i hjertet.

– Det er passelig langt fra byen og samtidig har vi nær tilgang til både marka og skole. For

oss hadde det mye med beliggenhet å gjøre. Med et praktisk hus, utsikt og natur, følte vi at vi fikk totalpakka med dette huset, sier Almeskar.

DET GODE LIV PÅ FJELLET

Selv om de begge tidlig anså Nordbyen som et attraktivt område, var det likevel ikke gitt at det var Nordbyen det skulle bli, skal vi tro de to. Før valget ble tatt, vurderte de også å prøve et nytt område av byen, men innså etterhvert at Nordbyen svarte til de fleste av kriteriene deres.

– Vi var på visninger flere steder, ikke bare i Nordbyen. Men ingenting traff helt, før vi fant dette huset. Vi hadde to krav dersom det skulle bli Nordbyen – vi ville ha dobbeltgarasje og utsikt, og det fikk vi her, sier Gilde. Allerede på vei til visning falt de for gata, som er velholdt og ligger i et bra nabolag.

– Hvis vi ønsker oss familie, vet vi at dette er en fin plass å vokse opp. I tillegg har vi begge barndomsvenner i gata som også har flyttet

tilbake, så det er veldig kjekt å være nærme dem, legger hun til. Utbyggingen i Nordbyen tok for alvor til på tidlig 80-tall og er blant byens nyere bydeler. Mange av husene og tomtene er romslige, praktisk innredet og utsikten er de fleste steder upåklagelig.

GLEDER SEG TIL VINTEREN

– For min del liker jeg at huset ligger omtrent midt i Nordbyen og har nær tilkomst til marka om man vil ha seg en liten treningstur. Ikke er det langt til kollektivtransport heller, sier Almeskar om husets plassering.

– Vi som bor her «oppe på fjellet» vet at det er litt lengre til sentrum, men mange tror nok at Nordbyen er lengre unna enn det egentlig er. Det tar omtrent 7 minutter i bil og vi jobber i sentrum begge to, så vi er der hver dag, fortsetter han. Når det nå går mot mørkere tider med kaldere vær, er de begge spente på hvordan vinteren blir. →

◀ Ann Kristin Øverland.

▶ Norunn og Kjell Arild Rypdal.

– Vi har jo ikke opplevd vinteren her enda, men vi gleder oss til å kunne spenne på oss skia utenfor døra og gå rett opp til lysløypa, sier Gilde.

SKI IN/SKI OUT

I Hatlelia, som ligger noen høydemeter lavere enn Nordbyen, bor familien Kringstad. Etter noen år på Bolsøya har de nå vendt tilbake til andre siden av Fannefjordtunnelen. Selv om søkeområdet i boligjakten gikk fra Fuglset til Bekkevoll, kom det ikke som noen overraskelse på noen av dem at de endte opp i terrasseblokka i nettopp Hatlelia.

– Vi føler det er den beste beliggenheten i Molde! Vi kan gå ned til torget på et kvarter og selv om det er sentralt er det fortsatt stille og rolig her, sier Roar Kringstad. Etter at sønnene flyttet ut, bruker han mye tid sammen med kona Tove på tur i Moldemarka. At den ligger kun et steinkast unna, er derfor ikke tilfeldig.

– Det er inngang til lysløypa bak blokka og på vinteren kan vi ta på oss skia rett utenfor døra – det er faktisk ski in/ski out her, sier han.

GOD TID I KVELDSSOLA

Når Bomagasinet er innom, viser kalenderen varme sensommerdager i august og på den

romslige, sørvendte verandaen kan man nyte kveldssola lenge.

– Både størrelsen på verandaen og utsikten er veldig viktig. I tillegg ville vi også ha god størrelse på leiligheten og nok plass til barna når de kommer hjem, forteller de. Selv om de er relativt nyinnflyttet, har de god kjennskap til området fra tidligere. Før de flyttet til Bolsøya i 1998, bodde de nemlig også i Hatlelia – den gang i høyblokka.

– Vi flyttet først og fremst fra Bolsøya fordi vi følte oss ferdige med hus og skulle vi til byen ville vi hit, sier Roar og legger til at selv om de også var på visning andre steder, vurderte de egentlig ikke så mye annet.

ØVERLAND PÅ ØVERLAND

Drøye 6 minutter fra sentrum, på østkanten av Molde, bor Ann Kristin Øverland. Et samtreff ville det til at hun deler etternavn med borettslaget, noe hun lever godt med. Hun mener at livet er best i øst, og særlig i Øverland borettslag.

– Jeg er født og oppvokst på østsida og er ei skikkelig østkant-jente. Å bo et annet sted i byen hadde ikke føltes helt riktig, sier hun. Hun trives godt i borettslag og da datoen for overtakelse kom, gikk ikke flyttelasset særlig langt.

– Jeg bodde på Bergsgjerdet tidligere, men da denne leiligheten ble lagt ut for salg, tenkte jeg «yes»! Jeg bodde nemlig i akkurat denne leiligheten for 30 år siden, forteller hun. Leiligheten ligger vestvendt, med borettslagets frodige hage som nærmeste nabo. Det er bærbusker, plomme- og epletrær rett utenfor verandadøren som alle kan plukke fra. Selv om eplene foreløpig er sure, er alltid sensommeren en fin årstid for beboerne på Øverland.

– Vaktmesteren i borettslaget gjør en kjempegod jobb og skal ha en del av æren for at uteområdet har blitt så fint, sier Øverland. Området mellom blokkene er åpent, stille og rolig, og fra leiligheten ser hun bort på lekestativene hvor hun lekte som barn.

– Sist vi bodde her, var det skog mellom blokkene. Mye har forandret seg! Lekestativet utenfor var det pappa og noen andre satte opp og jeg har sett et bilde av meg og flere andre barn som lekte der den dagen det ble satt opp, sier hun.

– Det er et veldig fint borettslag, her kan jeg bo til jeg blir gammel, sier Øverland fornøyd.

BESTE VESTKANT

Ferden går videre og med 701-bussen kommer man seg enkelt fra øst til vest i byen. Det er

► Bjørn Lien

mange år siden Kjell Arild og Norunn Rypdal valgte sin bydel, men nå står flytteeskene klare til å fylles.

– Det var ikke et bevisst valg at vi endte opp på vestsida av byen, men etter å ha bodd her i mange år er vi fortsatt fornøyde med valget og holder oss her, sier Kjell Arild. Ekteparet er kortreiste innflyttere – Kjell Arild fra Åndalsnes og Norunn fra Eide – men nå er det Molde som er hjemme. Før de endte opp i Djupdalen, bodde de et par år i sentrum før de senere flyttet til Mek. I 1987 sto huset i Djupdalen ferdig, men nå er altså tiden kommet for å pakke flytteeskene. De har nettopp tatt over ny bolig og skal flytte en drøy kilometer østover. De flytter tilbake til kjente trakter, valget falt igjen på Meek borettslag, og to hus bortenfor sin tidligere bolig er de noe nærmere sentrum, men fortsatt godt plassert i vest.

– Det er mer åpent på vestsida – det er ikke så tett bebyggelse som ellers i byen. I tillegg er det kort vei til natur og friluftsområder og vi har både Mekdalen, Kringstadsetra og Kringstadbukta rett i nærheten. Vi liker å gå på tur, så fint turterreng er viktig for oss, sier de to. I likhet med familien Kringstad, følte de at tiden var inne for å vende tilbake til borettslag når barna ble voksne og flyttet ut.

– Det er utrolig hva som hopper seg opp i løpet av åra, så nå har vi en skikkelig ryddejobb foran oss. Vi må nok kaste med hard hånd, sier Norunn.

TILRETTELAGT I SENTRUM

I sentrum, i Elvegata 9 Borettslag – kun et steinkast fra Storgata (om du kaster langt!), bor Bjørn Lien. Han har testet flere av Moldes bydeler, men har nå altså landet i bykjernen.

– Jeg var veldig glad i å gå i marka før, men det har blitt lite av det de siste årene. For meg er det viktigere å være nærme sentrum, sier Lien. Han vokste opp i Sandvegen, men har vært innom både øst og vest, i tillegg hatt noen år i utlandet, før han etter tips fra en venn fant leiligheten i Elvegata.

– Her kommer man seg rimelig lett ned til byen. På vinteren er det isfrie veier ned Romsdalstrappa og matbutikken er kun fem minutter unna. Det er godt brøytet om vinteren og bra tilrettelagt – i tillegg er de ansatte på restauranten utenfor flinke til å holde gårdsplassen i orden, sier han. Blokkta ligger i området som tidligere ble kalt «Mexico» og i gangene henger det historiske bilder som viser livet i bydelen som vokste frem etter bybrannen i 1916.

– Leilighetene her er lettstelte og har godt inneklima. I tillegg er det heis her, som kan være god å ha når man begynner å bli godt voksen, sier Lien. Han forteller at det er en god blanding av yngre og mer voksne beboere i borettslaget og at nærheten til sentrum var avgjørende for ham.

– Den beste bydelen er absolutt sentrum for meg. Her har jeg alt jeg trenger og tenker å bli her – med mindre jeg finner på noe sprøtt igjen, da, sier Lien med glimt i øyet.

ULIKE PREFERANSER, ULIKT RESULTAT

Tilbake hos Fornes i Garanti Eiendomsmegling, er han ikke overrasket over det vi fant. Den lille rundturen rundt i byen har vist Molde gjennom ulike øyne. Som han spådde, spiller folks preferanser og bakgrunn ofte en rolle i valget om bydel, men for innflyttere kan tilfeldigheter lede dem til riktig sted. Felles for de fleste er et ønske om nærhet til naturen, noe man har god tilgang til i de fleste av Moldes bydeler. Samlet sett viste det seg vanskelig å kåre en vinner i denne noe uhyøytidelige konkurransen, et utfall som ikke overrasker eiendomsmegler Fornes.

– Det er fint at ikke alle vil bo på samme sted, for da hadde det jo blitt fullstendig kaos! sier han. ••

«MIN SIDE» – enklere for deg

Inne på nettsiden mobo.no har du din egen medlemside – «Min side». Her er all kommunikasjon mellom deg som medlem og boligbyggelaget samlet på ett sted. Enkelt og oversiktlig!

✎ INGRID KVANDE

På Min side finner du alt som handler om din tilknytning til boligselskapet og borettslaget enten du er styremedlem i borettslaget eller vanlig MOBO-medlem, og om du er boende eller ikke-boende.

TILPASSET INNHOLD

Min side-plattformen vil se forskjellig ut avhengig av hvilke roller man har. Mens alle får opp informasjon om ukens boliger og fordelsprogram med oversikt over rabatt og opptjent bonus, vil styremedlemmer i tillegg ha tilgang til alt av styredokumenter inne på sin versjon av siden.

INFO OM EIEFORHOLD

For MOBO-medlemmer som bor i borettslag, er det også informasjon om eieforhold, felleskostnader etc. på «Min side». Her er i tillegg kontaktinformasjon til styret i borettslaget der du bor.

Avhengig av hva styrene har lagt inn, kan

det være mye praktisk informasjon på Min side. Styret kan nemlig legge inn beskjeder til beboerne under «oppslag og publiseringer». Dette kan være f. eks. å informere beboerne om brannøvelser, legge ut påminnelse om dugnader og lignende.

PRAKTISK VERKTØY

Min side er også et praktisk verktøy for alle som er medlem i MOBO. Hvert medlem kan enkelt endre sine opplysninger som f. eks. å legge inn nytt bankkort som bonus skal overføres til. Her kan man også kjøpe gavemedlemskap og overføre medlemskap.

NOE AV INNHOLDET PÅ MINSIDE:

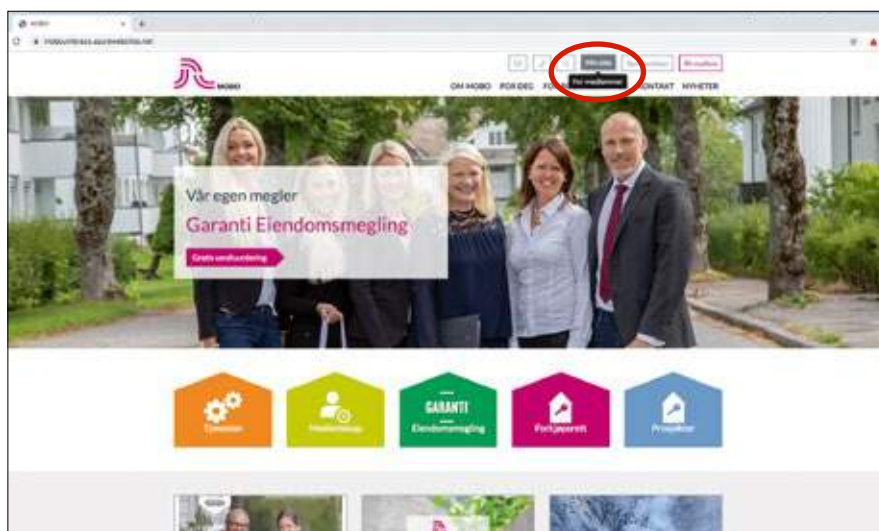
- Informasjon om medlemsfordeler, rabatter og opptjent bonus.
- Mulighet for automatisk varsling om interessante boliger.

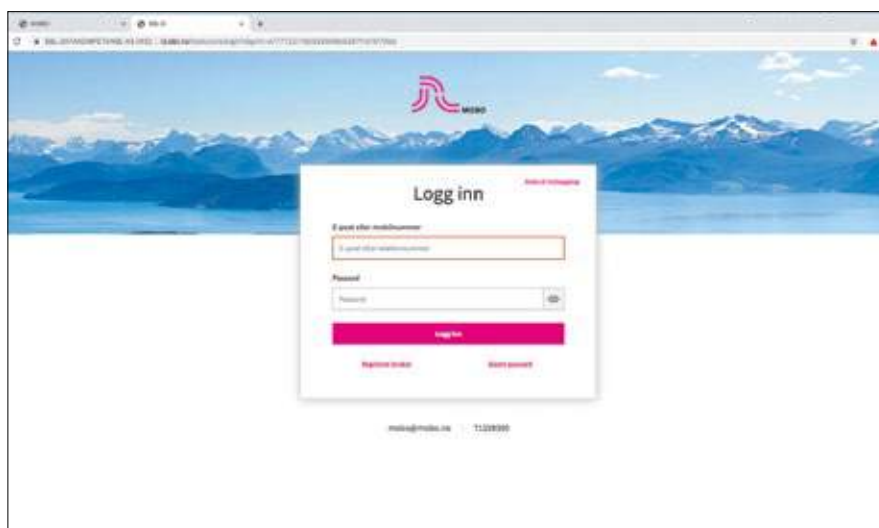
BRUK MIN SIDE!

Alle MOBO-medlemmer kan bli brukere inne på Minside. Klikk på «Logg inn» oppe til høyre på nettsiden på mobo.no. Der kan du logge inn med passord og brukernavn eller registrere deg som ny bruker.

For å lage bruker trenger du en e-postadresse. Denne må samsvare med den du er registrert med hos MOBO. Er du usikker på hva som er registrert på deg så ta kontakt med MOBO.

▲ Gå inn på mobo.no og velg Min side i toppmenyen.

▲ Logg inn med e-postadressen du er registrert med hos MOBO og ditt passord. Dersom du ikke har logget deg inn tidligere, kan du registrere deg for første gang her.

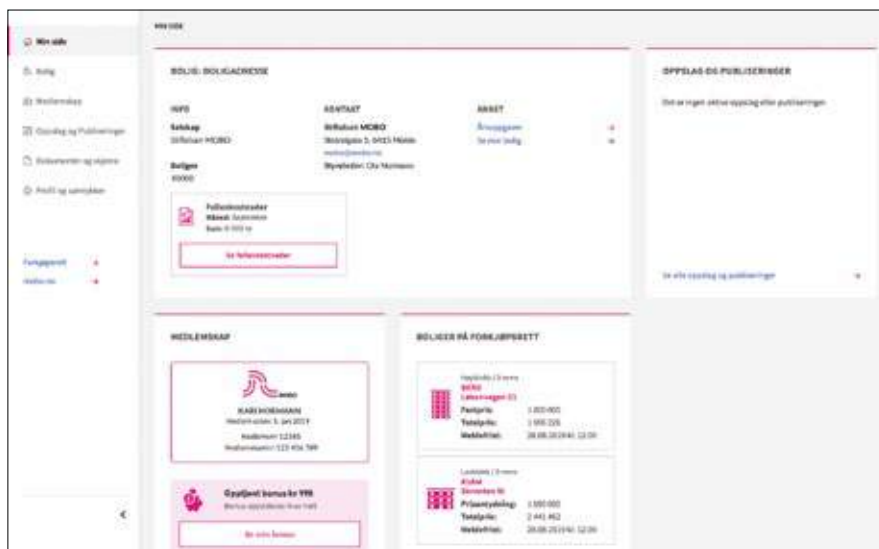
- Informasjon om ukens boliger og forkjøpsrett.
- Mulighet for å melde forkjøpsrett elektronisk.

MEDLEMSKORTET

Alle MOBO-medlemmer som har aktivert medlemskortet sitt, får rabatter og bonus når de handler hos virksomheter som MOBO har avtale med. Se oversikt over samarbeidspartnere som gir rabatter og bonus side 8.

2.500, eller 46 %, av medlemmene i MOBO har aktivert medlemskortet sitt, og benytter seg dermed av disse økonomiske medlemsfordelene.

- Rabatt får du ved å vise medlemskortet i MOBO – enten det fysiske kortet eller MOBO-appen når du står i kassen for å betale.
- Bonus registreres når du drar det aktiverte medlemskortet i betalingsterminalen ved betaling. Hvis du har registrert betalingskortet inne på Min side, registreres bonus automatisk når du bruker kortet. ••

▲ Når du er inne på Min side får du opp informasjon om det som er relevant for deg avhengig av om du bor i borettslag, sitter i styret og lignende. Alle som har aktivert medlemskortet sitt og har begynt å samle bonus hos virksomheter MOBO har avtale med, får oversikt over hvor mye bonus de har opptjent.

GARANTI®

Jan Egil Fornes
Tlf. 900 79 994

Evy Strømme
Tlf. 911 25 859

Grete Heiseldal
Tlf. 975 04 641

Terese Nerland
Tlf. 915 44 447

Emma Mordal
Tlf. 941 65 535

Elin Larsen Ble
Tlf. 930 48 810

UTSIKT TIL MEDLEMSFORDELER

GARANTI – førstevalget for alle Mobo-medlemmer!

Vi kjenner ditt borettslag
og har 70 års erfaring og ekspertise!
Vi kan tilby våre effektive meglertjenester
til den beste prisen i markedet.

MEDLEMSFORDELER

Alltid

PRISLØFTE – SALGSGARANTI – GRATIS VERDIVURDERING FOR BOENDE MEDLEMMER

